

Lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuushanke

Helsingin kaupunki
4/2023-7/2025

Helena Antikainen, projektipäällikkö

Helsinki

Kehittämisessä mukana Helsingin kaupungin lukiot

Alppilan lukio

Brändö
gymnasium

Etu-Töölön lukio

Gymnasiet Lärkan

Helsingin
aikuislukio

Helsingin kielilukio

Helsingin
kuvataidelukio

Helsingin
luonnontiedelukio

Helsingin
medialukio

Kallion lukio

Mäkelänrinteen
lukio

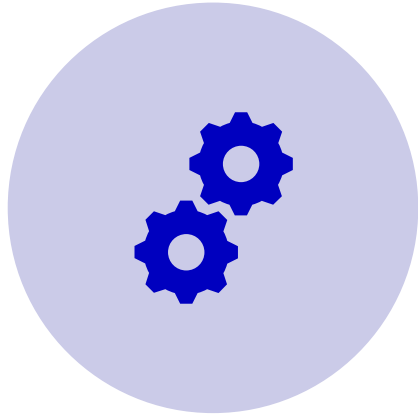
Ressun lukio ja
Ressun lukio IB
World School

Sibelius-lukio

Vuosaaren lukio

Tölö Gymnasium

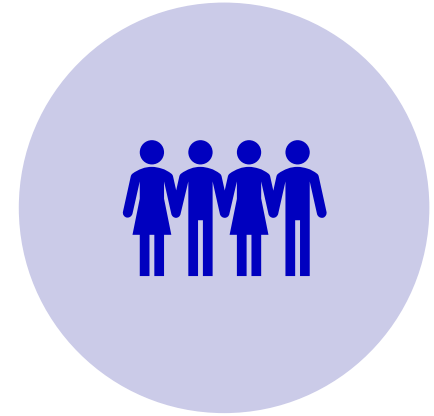
Lukiokoulutuksen laadun kehittäminen

**LAATUJÄRJESTELMÄN
KEHITTÄMINEN JA TIEDOLLA
JOHTAMINEN**

PEDAGOGINEN KEHITTÄMINEN

**HYVINVOINNIN JA
OPISKELUKYVYN EDISTÄMINEN**

Laatujärjestelmän kehittäminen ja tiedolla johtaminen

Tavoitteena

- Yhtenäiset laatutyöskentelyn käytännöt Helsingin kaupungin lukioissa
- Kerätyn tiedon hyödyntäminen systemaattisesti laadun hallinnassa ja kehittämisessä

Pedagoginen kehittäminen

Tavoitteena

- Oppiaineiden opetuksen ja materiaalien kehittäminen
 - teemoina mm. kielitietoisuus, arviointi ja hyvinvointi opetuksessa

Pedagoginen kehittäminen

Toiminta

- Tutoropettajatoiminta ja oppiainekohtaiset työpajat
 - 25.10.2023, 17.1.2024, 23.10.2024
 - teemoina mm. kielitietoisuus, hyvinvointi ja arviointi
- **Oppilaitosten tarpeista nousseet pedagogiset kehittämiskokeilut**
- S2/R2-kehittäminen Helsingin kaupungin ruotsinkielisissä lukioissa

Hyvinvoinnin ja opiskelukyvyn edistäminen

Tavoitteet

- Lisätä opiskelijoiden hyvinvointia, osallisuutta, vuorovaikutustaitoja ja opiskelukykyä
- Edistää sosiaalista kiinnittymistä oppimisyhteisöön ja koulutyöhön
- Vahvistaa koko oppimisyhteisön moniammatillista yhteistyötä
- Kehittää uusia muotoja huoltajayhteistyön vahvistamiseksi

Keinot

- Hyvinvointia lisäävien **opintojaksojen** kehittäminen ja pilotointi
- **Huoltajayhteistyön** kehittäminen ja uusien mallien testaaminen (esim. oppilaitoskohtaiset kehittämiskokeilut ja huoltajayhteistyön kehittämisen työpajat)
- **Osallisuuden edistäminen ottamalla opiskelijat mukaan kehittämistyöhön** (esim. opiskelijat laatutyössä ja Photo Voice)
- **Monialaisen työn kehittäminen** (esim. dialogia vahvistavan työpajan suunnittelu ja hyvinvointia yhdessä -malliin perehdyttäminen)

Lukiolaisten ohjaaminen työpajojen avulla

Helsingin luonnontiedelukion
opinto-ohjaajat

Verna Puttonen
Laura Savolainen
Anna Suur-Kujala

Helsinki

Taustaa

- Tarpeet eriytyneitä
- Ohjaus kohdennettua ja oikea-aikaista
- Konkretian lisääminen ohjaukseen
 - Ohjauksen tavoitteiden selkiytyminen opiskelijalle
 - Itse työstämällä asiat omakohtaistuvat
- Vertaisuus
- Kiinnittyminen kouluyhteisöön
- Aiheet valikoituivat opiskelijoiden äänestyksen perusteella

Työpajojen aiheet

- Mistä motivaatiota?
- En yhtään tiedä, mitä teen lukion jälkeen
- Monta semi-ok vaihtoehtoa - miten päättää?
- Tavoitteet korkealla
- Unelmatyöpaja
- Työnhakutyöpaja
- Tutkintoja kolmella koulutusasteella
- Ideoita välivuodelle
- Ulkomailta opiskelu
- Minustakin taiteilija - tiedelukioista taidealalle

Käytännön toteutus

- Sisällytetty rakenteisiin: osa OP02:n opintojaksoa
 - Opintojakson ensimmäiset tunnit pidetään isolle ryhmälle
 - Työpaja korvaa yhden oppitunnin
 - Tavoitteena aikatauluttaa työpajat OP02:n palkeille
- Ilmoittautuminen Wilman tapahtumakutsun kautta
- Ryhmien suositeltava koko 8 - 12
- Sovellettavissa 75 - 90 min oppitunneille
- Vaikutus opon työmäärään (erityisopettajat mukana)
- Vaihtoehtoisesti opiskelijat osallistuvat esim. Studia-messuille
ja tekevät siitä raportin

Lukiolaisten kokemuksia

- Motivoi tutkailemaan eri koulutusmahdollisuuksia.
- Sai tosissaan harkitsemaan muunlaisia jatkokoulutusmahdollisuuksia kuin aiemmin ajattelin.
- Paja vei eteenpäin elämässäni tavoitteellisuutta - aloin pohtimaan ja asettamaan alustavia tavoitteita, toiveita ja unelmia, joita kohti lähteä suunnittelemaan polkuja.
- Auttoi ajattelemaan tulevaisuutta eri perspektiivissä.
- Opin tunnistamaan vahvuuksiani.

Lukiolaisten kokemuksia

- Hyviä keskusteluja ja ideoita tulevaisuuteen.
- Paljon hyötyä ja ajatuksia heräsi myös, kun sain kuulla muiden mielipiteitä ja näkemyksiä.
- Hyvää infoa ja ajatusten jakoa. Sain lisää inspiraatiota ja näkökulmia hakea eri paikkoihin. Tuntui, etten ole yksin hakemisen kanssa.
- Sain uusia ajatuksia ja oivalluksia.
- Sain tietää enemmän itsestäni.
- Hyvää oli, että joutui konkreettisesti miettimään.

Lukiolaisten kokemuksia

- Sekaryhmät. Hyvää oli, että tehtiin ryhmätöitä ihmisten kanssa, joita emme tunteneet aiemmin.
- Oli mielenkiintoista. Eniten ehkä auttoi tieto siitä, että itseäni kiinnostavia asioita voi opiskella / tehdä niiden kanssa töitä monella tavalla / alalla.
- Sain perspektiiviä siitä, mihin asioihin voisin / minun kannattaa kiinnittää huomiota ja tavoitella nyt, että saan sellaisen tulevaisuuden, jonka tahdon.

AOE: Hyvinvointia ja ohjausta työpajamuotoisesti lukiossa

Tavoitteet korkealla

Anna Suur-Kujala

Materiaali on tarkoitettu aiheen mukaisen työpajan vetämiseksi. Materiaalia täydentää Hyvinvointia ja ohjausta työpajamuotoisesti lukiossa – Ohjaajan opas, tutustuthan myös siihen.

Sivut on tarkoitettu vapaasti käytettäväksi ja muokattavaksi. [CC BY-NC-SA 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)

Mainitsethan alkuperäiset tekijät ja lähteen.

Materiaalit tuotettu ja koottu osana
Opetushallituksen rahoittamaa Helsingin kaupungin
Lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuushanketta vuonna 2024.

Turvallisemman tilan periaatteet

Kuuntele ja opi.

Ota vastaan uudet näkökulmat ennakkoluulottomasti. Suhtaudu uusiin tilanteisiin mahdollisuutena oppia uutta.

Rentoudu.

Erehtyminen ja kysyminen on sallittua.

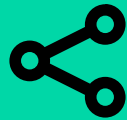
Kannusta.

Ota vastuuta myös muiden osallistujien kokemuksesta. Kuuntele ja kannusta.

Anna tilaa.

Pyri huolehtimaan siitä, että kaikilla on mahdollisuus osallistua keskusteluun. Älä jyrää muiden mielipiteitä ja anna puheenvuoro.

Älä julkaise.

Älä jaa sosiaalisessa mediassa käytyjä keskusteluja ulkopuolisille.

Älä tee oletuksia.

Kenenkään seksuaalisuutta, sukupuolta, kansallisuutta, etnisyyttä, uskontoa tai taustaa ei voi päätellä ulkonäön tai toiminnan pohjalta.

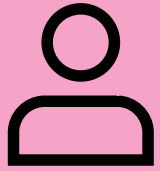
Älä pilkkaa.

Älä nolaa tai jätä ketään ulkopuolelle puheillasi tai käytökselläsi.

Työpajan tavoitteet ja toimintatapa

- Pohditaan itseä pärjäävänä ja tavoitteita asettavana ihmisenä.
- Kirkastetaan sitä, mitkä tekijät ja ominaisuudet vahvistavat itseä ja omia mahdollisuuksia mennä kohti toivottuja päämääriä.
- Suunnitellaan tulevaisuutta ja harjoitellaan joustavaa ajattelua.
- Puhutaan ääneen, pohditaan yhdessä.

Tutustuminen ryhmään

Nimikierros

Tutustu vierustoveriisi.

Varaudu kertomaan hänestä:

- lapsuuden toiveammatti ja perustelut
- tämänhetkinen ajatus jatkosuunnitelmasta
- miksi parisi on kiinnostunut juuri tästä vaihtoehdosta

Menestymisen miellekartta

Menestyksen määritelmä

- Miten ymmärrätte menestyksen?
- Millaiset sisäiset ominaisuudet siivittävät menestymistä? (Vahvuuskortit)
- Millaiset ulkoiset tekijät vaikuttavat ihmisen menestymiseen?

**Tehkää miellekartta paperille kolmen-neljän hengen ryhmissä.
Se esitellään muulle ryhmälle hetken kuluttua.**

Minä parhaimmillani

Palauta mieleesi tilanne/kokemus, jossa mielestäsi pärjäsit hyvin tai jonka hoidit hyvin.

- Kuvaile tilanne parillesi/muulle ryhmällesi.
- Pohtikaa parin kanssa, mitä ominaisuuksia sinulla on, jotka mahdollistivat tilanteessa pärjäämisen.
- Listatkaa ainakin kolme ominaisuutta.

Sisukkuus

Mitä sisukkuus tarkoittaa?

- Sisukkuus on sitä, ettei anna heti periksi.
- Kykyä tsempata ja jaksaa tilanteessa, joka tuntuu epämiellyttävältä tai raskaalta tai jossa kohtaa haasteita (esim. urheilusuoritus, uuden taidon opiskelu).
- Sisukas ihminen sietää turhautumisen tunnetta – sitä että joskus asiat menevät pieleen ja joutuu ehkä aloittamaan alusta.
- Sisua ja turhautumisen sietämistä tarvitaan tavoitteiden saavuttamiseksi.

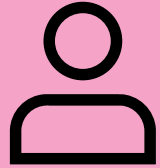
Joustava ajattelu – resilienssi

Mitä on joustava ajattelu? Mitä on resilienssi?

- Sisukkuutta
- Kykyä selviytyä vaikeista asioista ja kykyä käsitellä vaikeita tunteita
- Halua ja kykyä keksiä vaihtoehtoisia suunnitelmia, muuttaa suuntaa, hyväksyä tosiasiat
- Luottamusta tulevaisuuteen, toiveikkuutta
- Taitoa priorisoida
- Taitoa pyytää tai hakea apua

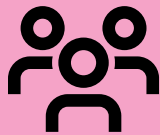
➔ Tärkeää on tasapaino sisun ja joustavuuden välillä.

Minä vaikeana hetkenä

Palauta mieleen vaikea hetki elämäsi varrelta.

- Kerro parillesi, miten selvisit tapahtumasta.
Huom. itse tapahtumaa ei ole pakko kertoa (voi, jos haluaa).
 - Pohdi sen jälkeen, mitkä henkilökohtaiset ominaisuutesi auttoivat sinua selviämään tilanteesta.
 - Pohdi parin kanssa, mitkä ulkoiset tekijät (tukiverkostot jne.) auttoivat sinua selviämään tilanteesta.

Jakakaa yksi selviämiseen vaikuttava tekijä muun ryhmän kanssa.

- Jos on aikaa, pohtikaa arkisia tilanteita, joissa olette olleet sisukkaita.

Lepääminen

Pohdi kysymyksiä 3–4 hengen ryhmissä

- Mitä leppääminen tarkoittaa?
- Miten leppääminen ja menestyminen liittyvät toisiinsa?
- Mistä huomaat, että olet levon tarpeessa?
- Miten leppäät?

5 tai 10 vuoden suunnitelma

1. Piirrä oma polkusi. Saa haaveilla ja ajatella isosti.
2. Piirrä suora polku tästä hetkestä maaliin. Jätä kuitenkin vähän tilaa maalin yläpuolelle.
3. Piirrä sivupolkuja, jotka lähtevät pääpolultasi. Mitä nämä sivupolut voisivat olla? Millaisia pienempiä toiveita, unelmia, houkutuksia ja vaihtoehtoisia reittejä matkasi varrelle voi tulla?
4. Piirrä tiesulkuja, kuoppia ja umpikujia. Millaisia haasteita ja esteitä matkallesi voi tulla? Mistä näihin voi saada apua? Ketkä ovat matkan varrella tukena? Piirrä nämä asiat/ihmiset.
5. Piirrä bussipysäkkejä, penkkejä tai muita levähdyspaikkoja. Mikä auttaa lepäämään ja lataamaan akkuja matkalla päämäärään?
6. Mitä maalin jälkeen tapahtuu? Mitä muuta tavoiteltavaa elämässäsi voi olla?
7. Mikä on seuraava askel matkallasi päämäärään? Tarvitsetko apua sen ottamiseen? Jos niin millaista?

Fiiliskierros ja palaute

Suullisesti

- Mikä fiilis jäi? Mikä ajatus on päällimmäisenä?

Kirjallisesti (nimetön palaute)

- Mitä hyvää työpajassa oli? Mikä toimi sinun kohdallasi?
- Mitä olisit toivonut tehtävän eri tavalla?
- Jäikö jotain puuttumaan, mitä olisit toivonut lisää?

Minkä arvosanan
antaisit työpajalle:

Minustakin taiteilija

Verna Puttonen

Materiaali on tarkoitettu aiheen mukaisen työpajan vetämiseksi. Materiaalia täydentää Hyvinvointia ja ohjausta työpajamuotoisesti lukiossa – Ohjaajan opas, tutustuthan myös siihen.

Sivut on tarkoitettu vapaasti käytettäväksi ja muokattavaksi. [CC BY-NC-SA 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)

Mainitsethan alkuperäiset tekijät ja lähteen.

Materiaalit tuotettu ja koottu osana
Opetushallituksen rahoittamaa Helsingin kaupungin
Lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuushanketta vuonna 2024.

Työpajan sisältö

- Esittelykierros ja työpajan säännöt.
- Keskustelua pareittain kysymysten avulla. Kirjatkaa ajatuksianne muistiin. Jokainen pari kertoo lyhyesti, mistä keskustelivat.
- Taiteilijan identiteettini: visuaalinen suunnitelma.
- Suunnitelmien esittelyä.
- Itselle tärkeän tavoitteen määrittely.

Turvallisemman tilan periaatteet

Kuuntele ja opi.

Ota vastaan uudet näkökulmat ennakkoluulottomasti. Suhtaudu uusiin tilanteisiin mahdollisuutena oppia uutta.

Rentoudu.

Erehtyminen ja kysyminen on sallittua.

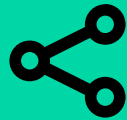
Kannusta.

Ota vastuuta myös muiden osallistujien kokemuksesta. Kuuntele ja kannusta.

Anna tilaa.

Pyri huolehtimaan siitä, että kaikilla on mahdollisuus osallistua keskusteluun. Älä jyrää muiden mielipiteitä ja anna puheenvuoro.

Älä julkaise.

Älä jaa sosiaalisessa mediassa käytyjä keskusteluja ulkopuolisille.

Älä tee oletuksia.

Kenenkään seksuaalisuutta, sukupuolta, kansallisuutta, etnisyyttä, uskontoa tai taustaa ei voi päätellä ulkonäön tai toiminnan pohjalta.

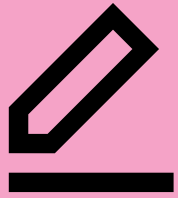
Älä pilkkaa.

Älä nolaa tai jätä ketään ulkopuolelle puheillasi tai käytökselläsi.

Keskustelukysymyksiä

- Mikä taidealoissa inspiroi?
- Uskonko menestykseeni?
 - Mitä on menestys?
 - Miten varmistan taloudellisen pärjäämisen?
- Mistä saan tarvittavaa itsevarmuutta?
- Miten suhtaudun kritiikkiin?
- Millainen on suhteeni someen?
- Mitä odotan mahdolliselta taidealan koulutukselta?
- Tekoälyn vaikutus taidealojen tulevaisuuteen?

Taiteilijan identiteetti: luo visuaalinen suunnitelma

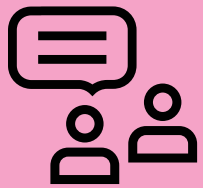

Luo visuaalinen suunnitelma, joka kuvastaa ainutlaatuista taiteilijan identiteettiäsi, kasvamistasi ja toimintaasi taiteilijana.

Kokoa paperille:

- sinulle tärkeitä asioita (arvoja)
- ideoita ja inspiraation lähteitä (lapsuus, luonto)
- tavoitteita (opiskelupaikka, oma taidepaja, studio)
- verkostoja (läheiset, opiskelukaverit, yhteisöt)
- koulutuksia (korkeakoulu, täydennyskoulutuksia)
- tulonlähteet (yrittäjäyys, mahdollinen turvatyö)

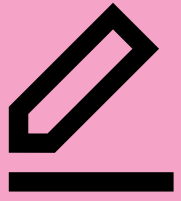
Käytä
suunnitelmassa
kuvia, värejä,
sanoja ja
lauseita.

Valmistaudu kertomaan suunnitelmasi pohjalta lyhyt tarina taiteilijaksi kasvamisestasi.

- Oman taiteilijan identiteetin vahvistaminen ja sen ilmaiseminen toisille.

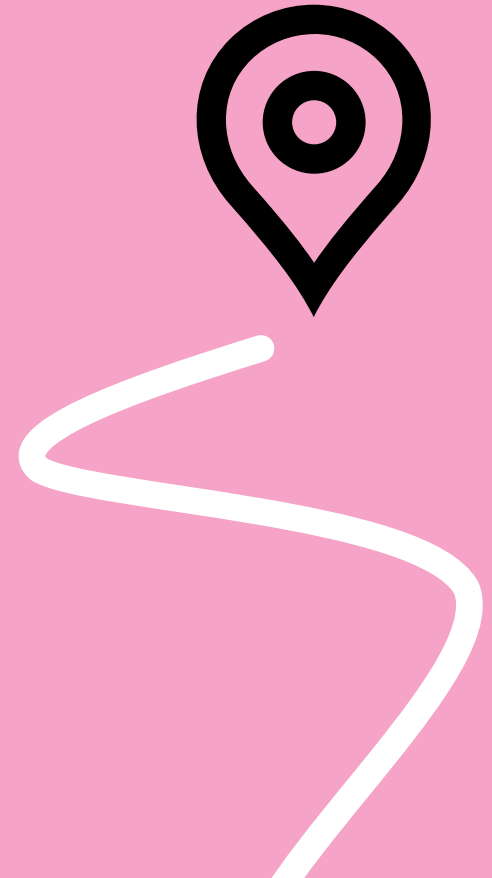
Itselle tärkeän tavoitteen määrittely

Määritä itsellesi tavoite, joka auttaa sinua kulkemaan taiteellista polkuasi ja vahvistamaan edelleen taiteilijan identiteettiäsi.

Mikä on taiteilijaksi kasvamisessasi askel, jonka voit ottaa jo tänään?

Fiiliskierros ja palaute

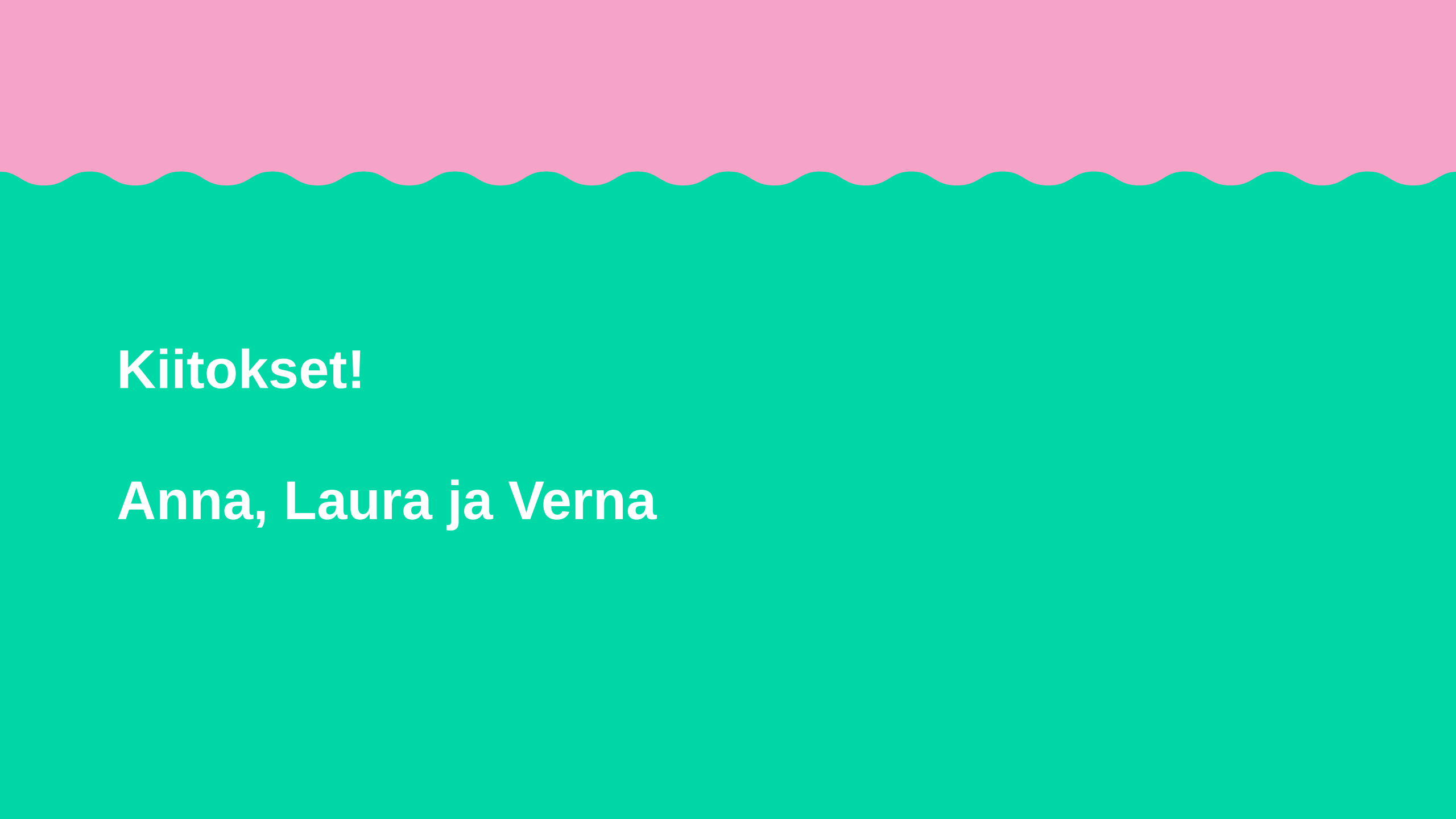
Suullisesti

- Mikä fiilis jäi? Mikä ajatus on päällimmäisenä?

Kirjallisesti (nimetön palaute)

- Mitä hyvää työpajassa oli? Mikä toimi sinun kohdallasi?
- Mitä olisit toivonut tehtävän eri tavalla?
- Jäikö jotain puuttumaan, mitä olisit toivonut lisää?

Minkä arvosanan
antaisit työpajalle:

Kiitokset!

Anna, Laura ja Verna